

Zbigniew Czerski

Z problematyki adwokatury radzieckiej

Palestra 10/3-4(99-100), 59-61

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

§ 27.

1. W razie wygaśnięcia spółdzielczego prawa do lokalu, za podstawę rozliczenia z tytułu wkładu budowlanego (równowartości spółdzielczego prawa do lokalu) przyjmuje się wysokość wkładu byłego członka przy uwzględnieniu:
  - 1) zniżki lub zwwyżki kosztów budowy,
  - 2) przypadającej na dany lokal wartości zużycia budynku bądź budynków,
  - 3) zniszczenia lokalu przekraczającego normalne zużycie i innych okoliczności mających wpływ na obniżenie wartości lokalu.
2. Należność z tytułu równowartości spółdzielczego prawa do lokalu obliczona zgodnie z postanowieniami ust. 1 nie może być wyższa od kwoty uzyskanej przez spółdzielnię w wyniku przydzielenia innej osobie lokalu po członku, którego spółdzielcze prawo do lokalu wygasło.

§ 28.

W razie ustania członkostwa przed zamieszkaniem w przydzielonym lokalu, małżonkowi, dzieciom i innym osobom bliskim byłego członka przysługuje pierwszeństwo przyjęcia do spółdzielni i uzyskania spółdzielczego prawa do lokalu po byłym członku, jeżeli osoby te zamieszkiwały z nim razem, umieszczone zostały we wniosku o przydział mieszkania i zgromadzą wkład budowlany (zaliczkę na wkład budowlany w ustalonej wysokości) co najpóźniej na 1 miesiąc przed planowanym terminem postawienia lokalu do dyspozycji, a nie później niż w okresie 3 miesięcy od daty ustania członkostwa.

IV. Zasady dotyczące spółdzielczych zrzeczeń budowy domów jednorodzinnych

§ 29.

1. Po zakończeniu realizacji określonego zadania inwestycyjnego, objęciu domów w używanie przez członków i przejęciu przez członków za zgodą pożyczkodawcy przypadających na nich zobowiązań spółdzielni spółdzielcze zrzeczenie budowy domów jednorodzinnych może przenieść na poszczególnych członków własność domów wraz z działkami zajęтыми pod ich budowę.
2. Spółdzielcze zrzeczenie budowy domów jednorodzinnych przechodzi w stan likwidacji po zrealizowaniu programu budowy i dokonaniu rozliczeń z członkami spółdzielni oraz uzyskaniu zgody pożyczkodawcy na przepisanie na członków stosownej części nie spłaconych zobowiązań z tytułu kosztów budowy obciążających zrzeczenie.
3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania, jeżeli statut spółdzielczego zrzeczenia budowy domów jednorodzinnych przewiduje jego działalność po zakończeniu okresu budowy (art. 155 § 2 ustawy o spółdzielniach i ich związkach).

§ 30.

Zasady określone w cz. III stosuje się odpowiednio z wyjątkiem postanowień § 25.

*(dokończenie artykułu
w następnym numerze)*

ZBIGNIEW CZERSKI

Z problematyki adwokatury radzieckiej

W numerze 10 miesięcznika „Sowietskoje Gosudarstwo i Prawo” z 1965 r. ukazały się dwa artykuły poświęcone problemom adwokatury radzieckiej: jeden — W. D. Goldinera pt. „Znaczenie etyki w działalności adwokata”, poświęcony etyce zawodowej obrońcy w procesie karnym, oraz drugi — G. M. Szafira pt.

„Niektóre propozycje udoskonalenia adwokatury radzieckiej”, poświęcony problemom organizacyjnym i naukowo-metodologicznym, związanym z wykonywaniem zawodu adwokata w Związku Radzieckim.

Jak wynika z treści tych dwóch artykułów, zamieszczonych w miesięczniku będącym organem Instytutu Państwa i Prawa Akademii Nauk ZSRR, w Związku Radzieckim przywiązuje się wielką wagę do prawidłowego wykonywania zawodu adwokata oraz do roli obrony w radzieckim systemie wymiaru sprawiedliwości.

Treść obu artykułów wiąże się tematycznie z sobą.

W pierwszym z nich W. D. Goldiner formułuje cały szereg zasad i praktycznych wskazań, które powinny obowiązywać radzieckiego obrońcę. Wywody autora na temat etyki adwokackiej w procesie karnym mają zresztą częściowo charakter polemiczny w stosunku do poglądów głoszonych wcześniej przez innych autorów radzieckich, które — zdaniem Goldinera — nie mogą być dziś uznane za trafne.

Omawiany artykuł poświęcony jest wyłącznie zagadnieniom etyki adwokackiej przy wykonywaniu obrony w procesie karnym.

Adwokat radziecki powinien zawsze pamiętać o tym, że należy do społeczeństwa socjalistycznego i że zasady moralne budowniczego socjalizmu powinny być jego naczelną wskazówką.

Autor przytacza treść artykułu 30 prawa o adwokaturze RSFR, który stanowi, że „adwokat powinien stanowić wzór ścisłego i nieugiętego przestrzegania ustaw radzieckich, czystości moralnej i nienagannego postępowania”, po czym pisze dalej w swym artykule, że — zdaniem jego — „obrona w sprawach karnych jest jednym z bardzo ważnych i odpowiedzialnych rodzajów działalności społeczno-politycznej, w którym kryterium moralne odgrywa niebagatelną rolę. Adwokat ze względu na sam charakter swej pracy zawodowej staje się działaczem społecznym. Zawód adwokata wymaga moralnej nieugiętości, humanitarnego stosunku do ludzi, subtelności duchowej, nieprzejednanego stosunku do zła i naruszeń praworządności oraz wysoko rozwiniętego poczucia odpowiedzialności. Oceniając okoliczności faktyczne sprawy, rozważając znaczenie dowodów i określając swój stosunek do zjawisk życiowych, adwokat, podobnie jak sędzia i prokurator, daje wyraz swym przekonaniom ideowym, politycznym i moralnym (...). Jedynie połączenie wiedzy politycznej i teoretycznej z nieugiętą dyscypliną moralną, harmonijne zespolenie w pracy praktycznej kryteriów: politycznego, prawniczego i etycznego — stanowią o podniesieniu pracy adwokata na należyty poziom społeczny i przekształcają ją w pracę społeczną”.

Po sprecyzowaniu tych ogólnych zasad Goldiner zajmuje się kilkoma wybranymi zagadnieniami z zakresu problematyki etyczno-zawodowej radzieckiego obrońcy w procesie karnym.

Wiele uwag poświęca też autor radziecki zagadnieniu praw i obowiązków obrońcy na tle art. 23 Podstaw postępowania karnego ZSRR i republik związkowych, ilustrując swoje rozważania całym szeregiem konkretnych przykładów z zakresu problematyki etyczno-zawodowej, jaka może wystąpić w procesie karnym przy wykonywaniu zawodu adwokata.

W końcowej części swego artykułu Goldiner zaznacza, że poruszone przez niego zagadnienia nie wyczerpują — oczywiście — bogactwa problematyki, jaką zawiera poruszony przez niego temat.

Tematyka ta, mianowicie teoretyczne i naukowe opracowanie zasad wykonywania zawodu adwokackiego w społeczeństwie radzieckim, jest przedmiotem szeroko prowadzonych opracowań i badań.

Wspomina o tym autor drugiego z kolei artykułu, G. M. Szafir, formułując swoje propozycje udoskonalenia adwokatury radzieckiej.

W Leningradzie funkcjonuje naukowo-badawczy Społeczny Instytut Obrony Sądowej. W pracach tego Instytutu biorą udział nie tylko adwokaci Leningradu, ale również Moskwy, Swierdłowska i innych miast. Instytut utrzymuje ścisłe stosunki z naukowo-badawczymi placówkami prawniczymi w kraju.

W Moskwie, Tallinie, Rydze i innych stolicach republik związkowych odbyły się konferencje naukowo-praktyczne adwokatury radzieckiej, zrzeszonej w poszczególnych kolegiach terytorialnych.

Szafir wskazuje w związku z tym na wielką doniosłość tych prac, które niewątpliwie wpłyną na udoskonalenie pracy adwokatów radzieckich. Autor pisze, że aby wykorzystać naruszenia praworządności i nie dopuszczać do jakichkolwiek ograniczeń praw obywateli radzieckich, trzeba koniecznie podnosić jakościowo pracę obrońców radzieckich.

Zdaniem autora wciąż niedostatecznie bada się i kontroluje pracę sądową adwokata, jedną z ważniejszych dziedzin działalności obrońcy. Mało udziela się uwagi wysłuchiwanemu i omówieniu jakości sądowych mów adwokatów, niedostateczne jest zaznajamianie się z pozytywnym doświadczeniem wybitniejszych adwokatów.

Na przeszkodzie stoi tu rozproszenie form organizacyjnym adwokatury radzieckiej, która dotychczas nie ma centralnej organizacji adwokackiej. Autor postuluje utworzenie takiej organizacji, podkreślając korzyści, jakie z tego wynikną dla dalszego doskonalenia pracy radzieckich adwokatów oraz dla radzieckiego wymiaru sprawiedliwości.

*

Oba artykuły omawiają tylko poszczególne fragmenty bogatej tematyki związanej z adwokaturą radziecką, jednakże poruszone w nich zagadnienia stanowią interesujący przyczynek do wagi, jaką socjalistyczny wymiar sprawiedliwości przywiązuje do roli adwokata w procesie.

WIESŁAW DASZKIEWICZ

Przedawnienie roszczeń a zasadzenie odszkodowania z urzędu w procesie karnym

I

Do rozlicznych wątpliwości, jakie stwarza w praktyce art. 331¹ k.p.k., należą również i te, które wiążą się z instytucją przedawnienia roszczeń majątkowych na podstawie przepisów prawa cywilnego. Przedawnienie uregulowane w prawie karnym nie następuje w tym wypadku żadnych trudności, albowiem art. 331¹ k.p.k. może być stosowany tylko wtedy, kiedy proces karny jest dopuszczalny i w spra-